

Sygn. akt VI KK 2/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jerzy Grubba

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Kryszczuka w sprawie J. J. skazanego z art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 20 marca 2019 r., kasacji, wniesionej przez Zastępcę Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych od postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 3 marca 1950 r., sygn. akt Sn. Odw. S. [...], utrzymującego w mocy wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r., sygn. akt Sr [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie Najwyższego Sądu
Wojskowego oraz utrzymany nim w mocy wyrok Wojskowego
Sądu Rejonowego w W. i uniewinnia J. J. od popełnienia**

przypisanego mu czynu, a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

J. J. został oskarżony o to, że:

„w dnia 14 lipca 1949 r. około godziny 7 rano, w W., na wartowni S.O.K. przy D., w czasie prasówki przeprowadzanej przez ob. Z. J. w obecności 8-10 SOK-istów, wyraził się jak na k. 2, czyniąc w ten sposób przygotowanie gruntu dla zmiany przemocą ustroju Państwa Polskiego”,

to jest o przestępstwo z art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP.

Wojskowy Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 27 września 1949 r., sygn. akt Sr. [...], uznał J. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP i za to na podstawie art. 87 KKWP skazał go na karę roku i 6 miesięcy więzienia, a na mocy art. 46 § 1 lit. b KKWP i art. 48 § 1 KKWP orzekł utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres roku oraz przepadek całego mienia na rzecz Skarbu Państwa.

Oskarżony od tego wyroku wniósł skargę rewizyjną.

Najwyższy Sąd Wojskowy, postanowieniem z dnia 3 marca 1950 r., sygn. akt Sn. Odw. S [...], skargę rewizyjną pozostawił bez uwzględnienia, a zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych wniósł do Sądu Najwyższego kasację z dnia 15 listopada 2018 r., którą zaskarżył wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949r. (sygn. akt Sr. [...]) w całości i w oparciu o przepis art.523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art.518 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

„rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na uznaniu, że J. J. dopuścił się popełnienia przestępstwa zakwalifikowanego jak wyżej, podczas gdy jak wynika zebranego w sprawie materiału dowodowego, swoim zachowaniem nie wypełniał znamion zarzucanego mu czynu”.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r. w całości i uniewinnienie

oskarżonego J. J. od popełnienia przypisanego mu przestępstwa.

Z uwagi na wniesienie kasacji, która pomijała w sformułowanych wnioskach i zarzutach postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 3 marca 1950 r., sygn. akt Sn. Odw. S [...], i ograniczała się do zaskarżenia utrzymanego nim w mocy wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r., Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych, naprawiając błąd, w dniu 27 listopada 2018 r. wniósł drugą kasację, wskazując, że zasadnym będzie ich połączenie i łączne rozpoznanie obu kasacji.

W kasacji z dnia 27 listopada 2018 r. Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych zaskarżył postanowienie Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 3 marca 1950 r. (sygn. akt Sn. Odw. S [...]) utrzymujące w mocy wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r. (sygn. akt Sr. [...]) - w całości i w oparciu o przepis art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. postanowieniu temu zarzucił:

„rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 270 pkt a i c Kodeksu Wojskowego Postępowania Karnego (Dz. U. z 1945 Nr 36 poz. 216 późn. zm., według stanu prawnego obowiązującego na dzień wydania postanowienia), mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na jego niezastosowaniu i nierzetelnym rozpoznaniu wniesionego środka odwoławczego od wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r. (sygn. akt Sr. [...]), co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku Sądu I Instancji, a tym samym rażąco obrazę prawa materialnego, tj. art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP, poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie w sytuacji, w której J. J. w sposób nie budzący wątpliwości, nie wypełnił znamion przypisanego mu czynu”. Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 3 marca 1950 r. i utrzymanego nim w mocy wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r. i uniewinnienie J. J. od popełnienia przypisanego mu przestępstwa.

Sąd Najwyższy, na rozprawie kasacyjnej w dniu 20 marca 2019 r., na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. i art. 530 § 2 k.p.k. pozostawił bez rozpoznania kasację Zastępcy Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych z dnia 15 listopada 2018 r. jako niedopuszczalną z mocy ustawy, gdyż dotyczyła ona

nieprawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona przez Zastępcę Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych w dniu 27 listopada 2018 r. zarzuca zaskarżonemu postanowieniu utrzymanie w mocy wyroku b. Wojskowego Sądu Rejonowego, mimo że czyn przypisany J. J. nie zawierał w ogóle znamion przestępstwa z art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP, a więc w istocie formułuje zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Tak ujęty zarzut kasacji i jej wnioski końcowe są zasadne.

Z treści przepisów powołanych w kwalifikacji prawnej przypisanego oskarżonemu czynu wynika, że został on uznany za winnego i skazany za czynienie przygotowań do usiłowania zmiany przemocą ustroju Państwa Polskiego. Tymczasem poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne nie zawierają żadnych elementów wskazujących, aby w działaniu skazanego wystąpiły znamiona przygotowania do obalenia i to przemocą, ówczesnego ustroju państwowego. W sprawie tej bezsporne jest jedynie to, że J. J. w trakcie prasówki prowadzonej w dniu 14 lipca 1949 r. na terenie wartowni SOK D. stwierdził, iż prowadzący J. Z. kłamie, tak samo jak kłamie rząd, twierdząc, że nie było cudu w L., gdyż cuda były, są i będą. Dodał on nadto, że kłamstwem jest podawane przez Polskie Radio twierdzenie, że obecnie robotnik spożywa więcej mięsa niż przed wojną, gdyż polski robotnik w ogóle teraz mięsa nie spożywa, bo brak go nawet na kartki tłuszczowe. W treści przypisanego czynu, jak i w motywach zaskarżonych orzeczeń brak jest natomiast wskazania, na czym polegały owe czynności przygotowawcze i w czym miałyby się przejawiać przemoc zmierzająca do zmiany ustroju państwowego. Prawidłowa analiza tych wypowiedzi prowadzi bowiem do wniosku, że miały one jedynie postać krytycznych ocen dotyczących ówczesnej sytuacji społeczno-politycznej. Nie ulega więc wątpliwości, że skazanie J. J. było wyłącznie wyrazem powszechnie w tym czasie stosowanych represji karnych za głoszenie swoich poglądów.

Z uwagi na to, że J. J. nie popełnił przypisanego mu przestępstwa, a zatem jego skazanie było oczywiście niesłuszne, konieczne było uchylenie zaskarżonego postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 3 marca 1950 r. i

utrzymanego nim w mocy wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 września 1949 r. i uniewinnienie go od popełnienia przypisanego mu czynu z art. 87 KKWP w zw. z art. 86 § 2 KKWP. Kosztami procesu obciążono Skarb Państwa w oparciu o przepis art. 632 pkt. 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.